

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД СІМ'Ї

підготовки бакалавра
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-
виховна робота

Силабус освітнього компонента «Соціальний супровід сім'ї» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота»

Розробник: Бичук І.О., кандидат філософських наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (доц. Чернета С.Ю.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Чернета С.Ю.

1 Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота, Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота, бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання 4
		Семестр 8
ІНДЗ: є		Лекції 38 год.
		Практичні (семінарські) 38 год.
		Самостійна робота 36 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП Бичук Ірина Олександрівна

Науковий ступінь кандидат філософських наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Роб. тел. (0332) 24-12-01

Електронна пошта Bychuk.Irina@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Соціальний супровід сім'ї - це довготривала робота, яка спрямована на здійснення індивідуальної соціальної допомоги та підтримки у виді надання комплексних соціальних послуг з метою мінімізації складних життєвих обставин, подолання життєвих труднощів, збереження та підвищення соціального статусу клієнта шляхом активізації його ресурсів та найближчого оточення. Саме в освітньому компоненті «Соціальний супровід сім'ї» буде розкрито соціальний супровід як індивідуальну технологію соціальної роботи, особливості реалізації соціального супроводу клієнта. Чому це цікаво/треба вивчати? Соціальний супровід клієнта, який перебуває у складних життєвих обставинах є однією із ключових технологій соціальної роботи, спрямованої на розв'язання психологічних, міжособистісних, соціальних та інших проблем шляхом встановлення безпосередньої взаємодії між соціальним працівником/фахівцем із соціальної роботи і клієнтом.

2. Пререквізити :

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Теорія та технологія соціальної роботи», «Практика професійно-орієнтована в соціальних службах», «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів».

Постреквізити:

Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для подальшого вивчення ОК «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Теорія та технології соціальної роботи», написання курсових робіт з соціальної педагогіки, з теорії та технологій соціальної роботи, кваліфікаційної роботи, виробничих практик.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета курсу «Соціальний супровід сім'ї» полягає у формуванні в майбутніх фахівців із соціальної роботи базових знань, вмінь та навичок щодо реалізації та організації соціального супроводу клієнтів з числа дітей та молоді сімей, які потребують комплексної соціальної підтримки та допомоги.

Основними **завданнями** освітнього компонента «Соціальний супровід сім'ї» є:

- охарактеризувати концептуальні засади соціального супроводу сім'ї;
- ознайомити із соціальним супроводом як етапом ведення випадку;
- засвоїти положення державного стандарту соціального супроводу;
- обґрунтувати оцінку потреб як базис соціального супроводу сім'ї;
- засвоїти процедуру соціального супроводу, особливостей її документування;
- формувати практичні вміння застосування оцінки потреб для розробки складання й реалізації індивідуального плану роботи з отримувачем соціальних послуг.
- ознайомлення здобувачів освіти з державною політикою в галузі соціального захисту сім'ї, материнства і дитинства та її нормативно-правовим забезпеченням.

4. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності* (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов); *на загальні компетентності*:

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності

ФК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

ФК 21. Здатність організовувати та здійснювати соціально-педагогічну роботу в закладах освіти, в т.ч. впроваджувати технології соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю.

ФК 23. Здатність здійснювати соціально-правову підтримку осіб/сімей з урахуванням ключової ознаки вразливості.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й насажувати клієнтів.

ПРН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Meet, MOODLE, вебсервіс Google Classroom), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні: вправи.*

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль I. Теоретико-концептуальні засади соціального супроводу							
Тема 1. Сім'я як соціальний феномен. Основні причини та показники проблемності сімей в Україні.	6	2	2	1	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 2. Аналіз змісту поняття «соціальний супровід»	5	2	2		1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 3. Ведення випадку як центральна технологія соціального супроводу клієнта	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 4. Нормативно-правове підґрунтя соціального супроводу	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 5. Концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 6. Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 7. Документування соціального супроводу	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Разом за модулем I.	43	14	14	3	12		14
Змістовий модуль II. Технології соціального супроводу							
Тема 8. Соціальний супровід внутрішньо переміщених сімей	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 9. Соціальний супровід сімей, батьки яких є учасниками бойових дій	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 10. Соціальний супровід сімей, які опинились у складних життєвих обставинах	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 11. Соціальний супровід прийомних сімей та прийомних дітей	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 12. Соціальний супровід сімей з дітьми з особливими потребами	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 13. Соціальний	6	2	2		2	лекція-диспут	ДС, ПР,

супровід людей з інвалідністю на робочому місці						/ Moodle, Meet	ДБ/2					
Тема 14. Основні засади державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2					
Тема 15. Соціальний супровід дистантних сімей	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2					
Тема 16. Соціальний супровід сімей з алкогольною та наркотичною залежністю	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2					
Тема 17. Соціальний супровід сімей, де є насильство щодо членів родини	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2					
Тема 18. Соціальний супровід неповнолітніх та молоді, які повернулися з місць позбавлення волі	7	2	2	1	2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2					
Тема 19. Соціальний супровід неповнолітніх, які вчинили правопорушення	6	2	2		2	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2					
Разом за модулем II.	77	24	24	5	24		24					
Види підсумкових робіт							Бал					
Модульна контрольна робота							60					
МКР 1							30					
МКР 2							30					
ІНДЗ							2					
Всього годин/ Балів							120	38	38	36	8	100

Примітки: ¹/ Moodle, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

² / *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, ПР – презентація, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль I. Теоретико-концептуальні засади соціального супроводу		
1.	Проаналізувати ступені вразливості сім’ї	1

2.	Основні принципи соціального супроводу	1
3.	Проаналізувати основні етапи ведення випадку	2
4.	Проаналізувати нормативно-правову базу соціального супроводу	2
5.	Документування оцінки потреб дитини	2
6.	Проаналізувати алгоритм соціального супроводу	2
7.	Оформлення документації соціального супроводу	2
Змістовий модуль II. Технології соціального супроводу		
8.	Проаналізувати соціальний супровід внутрішньо переміщених сімей	2
9.	Особливості соціального супроводу сімей, батьки яких є учасниками бойових дій	2
10.	Описати опинились у складних життєвих обставинах	2
11.	Аналіз соціального супроводу прийомних сімей та прийомних дітей	2
12.	Технологія соціального супроводу сімей з дітьми з особливими потребами	2
13.	Проаналізувати соціальний супровід людей з інвалідністю на робочому місці	2
14.	Основні засади державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	2
15.	Характеристика дистантних сімей	2
16.	Проаналізувати соціальний супровід сімей з алкогольною та наркотичною залежністю	2
17.	Технологія соціального супроводу сімей, де є насильство щодо членів родини	2
18.	Алгоритм соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які повернулися з місць позбавлення волі	2
19.	Особливості соціального супроводу неповнолітніх, які вчинили правопорушення	2
	Всього	40

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) видаються здобувачам освіти на першому занятті, і виконуються здобувачем самостійно у письмовій формі при консультуванні з викладачем. Вправи здобувач освіти вибирає самостійно, не більше 2. За виконання однієї вправи передбачено **1 бал**. Максимальна кількість балів за **ІНДЗ 2 бали**.

1. Розробити таблицю «Перелік соціальних послуг, що надаються клієнтам в процесі соціального супроводу відповідно до визначених потреб»

Категорії клієнтів	Проблеми та потреби	Соціальні послуги	Організації партнери
Діти які позбавлені батьківського піклування та діти-сироти			

Діти з малозабезпечених сімей			
Дітей ВПО			
Діти, батьки яких є учасниками бойових дій			
Діти з особливими потребами			

2. Розробить програму інтерв'ю з травмованою дитиною.

3. Скласти генограму своєї сім'ї (не менше трьох поколінь) або сім'ї, яка знаходиться під соціальним супроводом.

4. Підготувати інформаційний буклет/пам'ятку для фахівців соціальної сфери щодо налагодження партнерської взаємодії у процесі соціального супроводу, першого візиту в сім'ю.

5. Окреслити знання, які є базовими для технології соціального супроводу, незалежно від категорії клієнта з яким працює спеціаліст.

Етапи соціального супроводу	Знання	Вміння

Критерії оцінювання ІНДЗ

1 бал - здобувач освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання поставлених ситуацій; вкінці робить висновок, який органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.

0,5 балів - здобувач освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок впливає із проблеми, яка аналізується; у роботі є недоліки: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди обґрунтовані, не підкріплені фактичним матеріалом, переходи між ними не є вмотивованими.

0 балів - здобувачем освіти висловлення не відповідають або частково відповідають проблемі, яка розглядається; лексика і граматична будова мовлення на елементарному рівні; теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладу немає або він не є доречним.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Соціальний супровід сім'ї» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Соціальний супровід сім'ї» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, індивідуальна робота студентів, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Орієнтовні питання іспиту

1. Соціальні основи розвитку особистості та життєдіяльності клієнта.

2. Базові потреби людини; фактори, які впливають на задоволення базових потреб.
3. Категорії клієнтів, які потребують комплексної соціальної допомоги.
4. Кваліфікаційні та особистісні характеристики фахівців мультидисциплінарної команди.
5. Ресурси соціально супроводу сім'ї.
6. Критерії та показники ефективності соціального супроводу сім'ї.
7. Особливості соціального супроводу дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
8. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
9. Особливості процесу становлення особистості в інтернатних закладах.
10. Шляхи оптимізації соціального супроводу клієнта з числа дітей-сирів та дітей позбавлених батьківського піклування, які є випускниками інтернатних закладів.
11. Шляхи вдосконалення соціального супроводу неповнолітніх матерів, які мають намір відмовитися від новонародженої дитини.
12. Спеціалізовані центри ресоціалізації та адаптації клієнта, який повернувся з місць позбавлення волі або був засуджений без позбавлення волі.
13. Шляхи вдосконалення соціального супроводу неповнолітніх правопорушників
14. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей з обмеженими функціональними можливостями.
15. Реабілітація клієнта з наркотичною або алкогольною залежністю.
16. Реабілітація клієнта зі злочинною поведінкою.
17. Шляхи оптимізації соціального супроводу клієнта зі злочинною поведінкою.
18. Соціально-педагогічні послуги дитині у ситуації насильства.
19. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей, які постраждали від жорстокого поводження, насилля.
20. Етичні вимоги до соціального працівника, який здійснює соціальний супровід ВІЛ-інфікованих дітей. Роль державних, громадських і релігійних організацій у здійсненні соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей.
21. Шляхи вдосконалення соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей.
22. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей-мігрантів
23. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей з особливими потребами в закладах освіти.
24. Шляхи вдосконалення соціального супроводу молоді з особливими потребами в закладах освіти.
25. Шляхи оптимізації соціального супроводу дітей із багатодітних сімей.
26. Шляхи оптимізації соціального супроводу дітей із неповних сімей.
27. Шляхи оптимізації соціального супроводу дітей із малозабезпечених сімей.
28. Шляхи вдосконалення соціального супроводу дітей, які постраждали від стихійного (технологічного) лиха.
29. Шляхи вдосконалення соціального супроводу молоді з обмеженими функціональними можливостями.
30. Можливості розширення та вдосконалення ресурсного забезпечення соціального супроводу клієнта.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

1,5 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Бичук І.О. Організація соціально-педагогічної роботи з сім'єю в соціальних службах. *Соціальна робота з сім'ями : теорія, моделі, ефективні практики* : колективна монографія / за ред. В. Петровича, С. Чернети. Луцьк : ФОП Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. С. 113-131 .

2. Бичук І.О. Основи соціальної роботи з неблагополучною сім'єю (з досвіду викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота з сім'єю»). *Педагогічний часопис Волині: науковий журнал*. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки. 2018. № 2 (9). 106-112 с.

3. Бичук І.О. Проблема соціального сирітства в сучасному українському суспільстві. *Humanitas*, Одеса. 2021. Вип. 1. С. 54-59.

4. Бичук І.О. Соціальний супровід сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах (з досвіду викладання навчальної дисципліни «Соціальний супровід»). *Humanitas*. 2021. № 4. С. 3-9.

5. Запобігання насильству в сім'ї у діяльності фахівців соціальної сфери: навчально-методичний посібник / авт. кол.: Бондаровська В.М., Бордіян Я.І., Булах Л.В., Журавель Т.В. та ін. К.: ТОВ «Видавничий дім «КАЛИТА», 2014. 282 с.

6. Капська А. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 232 с.

7. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики /за ред. Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Київ : Задруга, 2011. 201 с.

8. Соціальна робота з вразливими сім'ями з дітьми: у 2-х ч. / З.П.Кияниця, Ж.В.Петрочко. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

9. Adegoke, Korede K.; Ufondu, Chukwudi; Al Agili, Dania; Berry, Estrellita L Berry L.; and Salihu, Hamisu M. The effects of childhood social support and family resiliency on mental health in adulthood. URL : <https://digitalscholarship.unlv.edu/jhdrp/vol10/iss4/12>

10. Brian Lakey Social support and social integration. URL: <https://cancercontrol.cancer.gov/brp/research/constructs/social-support>

Допоміжна

1. Бичук І. Надання соціальних послуг в умовах воєнного стану. *Педагогіка* [Текст] : зб. наук. пр. : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи та соціального забезпечення» (18 травня 2022 р.) / за ред. В. З. Антонюка, С. Ю. Чернети та ін.. Луцьк, 2022. С. 21-24.

2. Бичук І. Соціальний захист населення як напрям соціальної політики. *Соціальна допомога і соціальна робота: виклики сучасності*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, ЛНТУ, 2022. С. 11-13.

3. Бичук І.О. Технологія соціальної роботи з молоддю. *Розвиток сучасної науки: теорія, практика, інновація*: XV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, м. Дніпро, 29 березня 2019 р. Ч.3. Дніпро: ГО «НОК», 2019. С.10 –13.

4. Волгіна О. М. Соціальний супровід людей з інвалідністю на робочому місці : посібник. Київ : Ваіте, 2018. 35 с.

5. Голова Н.І. Соціально-педагогічна робота працівників соціальної сфери з дискантними сім'ями. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/365-D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1244-1-10-20180910%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/365-D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1244-1-10-20180910%20(2).pdf)

6. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І.Д.Зверевої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.

7. Захарова Н. Соціальний супровід сімей, які опинились у складних життєвих обставинах. URL.: <http://www.stationline.org.ua/pedagog/80/13929-socialno-pedagogichni-suprovod-simej-vakiopinilis-u-skla-dnix-zhittyevix-obstavinax.html>

8. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71

9. Лещенко О. Г. Соціально-педагогічний супровід дитини з інвалідністю в інклюзивному закладі освіти. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. № 1 (34). С.246-253.

10. Любецька М.М. Механізми державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 18. С. 108-113.

11. Любецька М.М. Розвиток наукового знання у сфері здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С. 97-100.

12. Людям з інвалідністю: Вибір професії. URL: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/prava-ta-pilgy>

13. Манохіна І. Соціальний супровід як форма соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. URL: <http://intkonf.org/manohina-iv-sotsialniv-suprovid-vak-forma-sotsialno-pedagogichnovi-roboti-zditmi-sirotami-ta-ditmi-pozbavlenimi-batkivskogo-pikluvannva/>

Електронні ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
2. <http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html> – бібліотеки та інформаційні центри України (наук. Бібліотека ім. Вернадського)
3. <https://i-soc.com.ua/ua/edition/ukrainske-suspilstvo/> – Українське суспільство: моніторинг соціальних змін
4. www.msp.gov.ua – Міністерство соціальної політики України
5. <http://www.social.lutsk.ua/> – Департамент соціальної політики Луцької міської ради
6. <https://www.lutskrada.gov.ua> – Служба у справах дітей Луцької міської ради